ಸೃಜನಿ

SRUJANI: Indian Journal of Innovative Research and Development (SIJIRD)
Volume-4 Issue 6, January-February 2026, Pp. 82-86
Bi-Monthly, Peer-Reviewed, Open Access, Indexed Journal

I S S N: 2583-3510
SIRDF JOURNALS
editor@srujani.in
www.srujani.in

ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಯೋಗೇಶ ಕೆ.ಬಿ[1] ಮತ್ತು ಪ್ರೊ.ಜೆ.ಸೋಮಶೇಖರ[2]

[1]ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

[2]ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

Abstract:

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು ಬಹುಮುಖ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಬಲ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ನಡುವಿನ ಅಂತರವೇ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂತರವು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಘಟನಾ ರಚನೆ, ನಾಯಕತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

Keywords: *ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯ, ರಾಜಕೀಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸವಾಲುಗಳು.*

ಪೀಠಿಕೆ

ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ವೃತ್ತಿಗಳು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಕೊರತೆಯು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದು, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಇನ್ನೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣವು ರಾಜಕೀಯ ಅರಿವು ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮಾಣ ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರ ಅರಿವು ಮೂಡುವಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆ

Please cite this article as: ಯೋಗೇಶ ಕೆ.ಬಿ ಮತ್ತು ಜೆ.ಸೋಮಶೇಖರ. (2026). ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳು. *ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್,* 4(6), 82–86

ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಮತಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಚುನಾವಣಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದು, ನಂತರ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಆಂತರಿಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಉಪಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವದ ಪೈಪೋಟಿಗಳು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿವೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಜೆಂಡಾದ ಕೊರತೆ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ವೇದಿಕೆಯ ಕೊರತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ನಾಯಕತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಭಾವಿ ನಾಯಕರು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ನಾಯಕತ್ವವು ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಕೊರತೆ ರಾಜಕೀಯ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದೆ. ಯುವಜನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ತರಬೇತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಅನುಭವ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಭಾವದಿಂದ ನಾಯಕತ್ವದ ಶೂನ್ಯತೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗಿನ ಉಪಜಾತಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ರಾಜಕೀಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಹತ್ತಿಕಂಕಣ, ಉಣ್ಣೆಕಂಕಣ, ಕಂಬಳಿ ಕುರುಬ, ಕಾಡುಕುರುಬ, ಅಲೆಮಾರಿ ಕುರುಬ ಮುಂತಾದ ಉಪಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಈ ಒಳಗಿನ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಅಪರೂಪವಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಭೀರ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಅಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿದರೂ, ಅದು ಬಹುಪಾಲು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅರಿವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಈ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ದೀರ್ಘ ದಾರಿ ಉಳಿದಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಯುವಜನರ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ನಾಯಕತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ಆಂತರಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮತಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜನತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಶಿವಾನಂದ (1993) ಮತ್ತು ಕರಿಯಪ್ಪ ಎಂ (1992) ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದು, ಈ ವೃತ್ತಿಗಳ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ವಭಾವವು ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಮುದಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅರಿವಿನ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದು, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯವು ಸಮಗ್ರ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ,ಹೆಚ್.ಜೆ (2000) ಅವರು ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಸಮುದಾಯವು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರಕದಿರುವುದು ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕರಿಯಪ್ಪ ಎಂ (1992) ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರ ಅರಿವು ಮೂಡುವಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಜ್ಞಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಮತಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಂಶಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಕುಮಾರ (2018) ಅವರು ಮೈಸೂರು–ಚಾಮರಾಜನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿ ಸಂಘಟನಾ ದುರ್ಬಲತೆ, ಒಳಾಂಗಣ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ವಿವಿಧ ಉಪಜಾತಿಗಳ

ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ನಾಯಕತ್ವದ ಸೀಮಿತತೆಯೂ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಮಾದೇಗೌಡ (2003) ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲವು ಪ್ರಭಾವಿ ನಾಯಕರು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರೂ, ನಾಯಕತ್ವವು ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವುದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಾಯಕತ್ವ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ನಿರಂತರತೆ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಜಿ. (2012) ಅವರು ನಾಯಕತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿದರೂ, ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಬಹುಪಾಲು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಒಡೆಯರ್ ಡಿ. ಹೆಗ್ಗಡೆ (2003) ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುರುಬರ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮತಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ, ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ, ಸಂಘಟನಾ ದುರ್ಬಲತೆ, ನಾಯಕತ್ವದ ಸೀಮಿತತೆ ಮತ್ತು ಒಳಸಮುದಾಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವಂತೆ, ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪುನರ್‌ಸಂರಚನೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಯುವಜನರ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನ ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅಂಶಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಕುಮಾರ. (2017). *ಮೈಸೂರು ಚಾಮರಾಜನಗರ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಭಾಗ–1.* ಚಿಂತನ ಚಿತ್ತಾರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಅಂಶಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಕುಮಾರ. (2018). *ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕರು (ಮೈಸೂರು ಚಾಮರಾಜನಗರ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ) ಭಾಗ–2.* ರೂಪ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಗುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಶಿವಾನಂದ. (1993). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುರುಬರು.* ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕರಿಯಪ್ಪ, ಎಂ. (1992). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುರುಬ ಜನಾಂಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನ.* ಪಾವನ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ.ಎಂ.ಜಿ. (2012). *ನಾಯಕತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು.* ವಾಸವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್.

- ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ, ಹೆಚ್.ಜೆ. (2000). *ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ.* ಪಾವನ ಶ್ರೀಕಾಗಿನೆಲೆ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಕನಕ ಗುರುಪೀಠ.
- ಮಾದೇಗೌಡ. (2003). *ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ.*
- ಒಡೆಯರ್ ಡಿ ಹೆಗ್ಗಡೆ. (2003). *ಕವಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುರುಬರ ಜನಾಂಗ.* ಗುಪ್ತ ಆಫ್ ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.